

УДК 327:[339.9 + 341.24]

Наталія Романюк,

кандидат географічних наук, доцент кафедри
міжнародних відносин і регіональних студій,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
romaniuk.natalia@vnu.edu.ua
ORCID ID 0000-0003-0682-1793;

Олена Більчук,

студентка 2 курсу магістратури,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
lenabolchuk84@gmail.com
DOI 10.29038/2524-2679-2021-02-39-50

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МИРОТВОРЧИХ МІСІЯХ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Визначено роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів та суперечок на міжнародній арені. Охарактеризовано поняття «миротворчість» і «миротворчі операції», які є однією з форм співробітництва країн світу й міжнародних організацій у питаннях миру та безпеки. Зазначено, що під «миротворчістю» треба розуміти військово-політичну й економічну діяльність цивільного та військового персоналу, спрямовану на запобігання, розв'язання або постконфліктне врегулювання між- або внутрішньодержавних конфліктів. Уперше застосовано під час опису Перших надзвичайних сил ООН у 1956 р., які спрямовувалися на Синайський півострів.

Проаналізовано участь України у міжнародних місіях ООН та її вагомий внесок у питання миротворчої діяльності. Акцентовано увагу на тому, що Україна стала учасником миротворчих місій зі здобуттям незалежності й це є важливим аспектом її зовнішньої політики. Указано на миротворчі операції, у яких Україна брала участь, починаючи з 1992 р., та проаналізовано місії, до яких нині залучено нашу державу. Названо кількість задіяного персоналу від України, який є учасником місій. Акцентовано увагу на тому, що загальна чисельність персоналу, що бере участь у чинних операціях ООН від України, становить 323 особи. Розглянуто функції та завдання, які виконують Збройні сили України під час міжнародних місій.

Охарактеризовано переваги участі України в миротворчій діяльності під егідою ООН. Основними з них є підвищення престижу на світовій арені; поповнення державного бюджету; здатність готувати висококваліфікованих пілотів і льотчиків; миротворча діяльність для України – невід’ємна частина євроатлантичного та євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу. Зазначено проблемні питання в миротворчій діяльності України, які потребують вирішення.

Ключові слова: миротворчі операції ООН, миротворчі місії ООН, миротворча діяльність України, Збройні сили України.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасні міжнародні відносини, як і все людство загалом, зазнають суттєвих змін, які, передусім, пов’язані з глобалізаційними процесами. Вони пронизують життя світової спільноти й чинять безпосередній вплив на кожну людину. Виходячи з того, що держави в сучасних умовах взаємопов’язані та будь-яка проблема (соціальна, політична, релігійна, екологічна), що виникає в окремій країні, може впливати на сусідні держави й навіть на дуже віддалені країни та регіони, перед людством постало важливе завдання – створення механізму подолання й попередження кризових ситуацій і явищ, які можуть призвести до катастроф.

Важливу роль у попередженні назріваючих або залагодженні вже наявних суперечок між державами відіграють міжнародні організації, котрі покликані об’єднувати зусилля країн, тобто виробити загальну програму дій щодо розв’язання світових проблем і, що особливо важливо, створити умови для її реалізації.

Урегулювання міжнародних конфліктів і суперечок відбувається у формі миротворчих операцій, у яких бере участь й Україна. Протягом тридцяти років незалежності вона виступає як значний контрибутор військового персоналу до операцій ООН із підтримання миру та зацікавлена в подальшій активізації цієї форми міжнародного співробітництва. Можна стверджувати, що співпраця України з ООН у галузі миротворчої діяльності постійно розширюватиметься й поглиблюватиметься. Зокрема, за рівнем участі в миротворчих операціях ООН наша держава є однією з перших серед європейських країн. Залученість до миротворчої діяльності ООН має безліч переваг для України й підвищує її престиж на світовій арені, але є необхідність проаналізувати проблемні питання, пов’язані з низьким рівнем залучення цивільного та поліцейського персоналу, на

відміну від військового, що значно обмежує нашу країну від можливості налагодження нових взаємовигідних контактів у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Миротворчу діяльність ООН розкрито в численних працях. Серед них потрібно відзначити праці російського дослідника О. Нікітіна, який досліджує теоретичні питання миротворчої діяльності та аналізує окремі миротворчі операції ООН. Питання участі України в миротворчих операціях ООН постійно перебувають у полі зору вітчизняних науковців. Окремі аспекти цієї теми висвітлювали у своїх наукових роботах О. Бодрук, Л. Головатюк, В. Гречанінов, В. Гудим, О. Гуцин, О. Заболотний, А. Каляєв, В. Кривошеєв, О. Луник, П. Назаренко, О. Пилип, В. Смолянюк, Я. Радиш та ін.

Мета статті – охарактеризувати миротворчу діяльність Організації Об'єднаних Націй, проаналізувати участь України у миротворчих операціях під егідою ООН, виокремити її переваги, визначити проблемні питання миротворчої діяльності України на сьогодні.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Організація Об'єднаних Націй (ООН) – це міжнародна організація, яка прагне підтримувати міжнародний мир і безпеку, розвивати дружні відносини між державами, досягати міжнародної співпраці та бути центром для узгодження їхніх дій.

Найвпливовішими миротворчими силами на сьогодні, як свідчить практика, є спеціалізовані структури ООН – місії спостерігачів і збройні сили з підтримання миру, що виконують визначені Генеральною асамблеєю або Радою Безпеки заходи й дії, спрямовані на підтримання або відновлення міжнародного миру та безпеки. Головною формою виконання ними своїх функціональних обов'язків є операції з підтримання миру, котрі отримують безпосереднє вираження у вигляді демонстрацій, блокад, територіального розведення ворогуючих сторін, заходів силового встановлення миру й у деяких інших видах – активності повітряних, морських і сухопутних сил держав-членів ООН, що надали в розпорядження Ради Безпеки, відповідно до особливих угод, відповідні збройні формування, допомогу й засоби обслуговування, у тому числі право проходження через свою територію [7].

Одним із механізмів попередження та подолання криз у світі вважають миротворчі операції або миротворчу діяльність. Поняття миротворчості є доволі новим. У широкому розумінні, його можна трактувати як творення миру, а у вузькому – треба розуміти як військово-політичну й економічну діяльність цивільного та військового персоналу, спрямовану на запобіган-

ня конфліктам, розв'язання або постконфліктне врегулювання між- або внутрішньодержавних конфліктів із метою забезпечення міжнародної безпеки [5].

Для сучасних міжнародних відносин миротворчість знаменує собою превентивну дипломатію, операції з підтримання миру (peacekeeping) й операції примусу до миру (peace enforcement). Термін «миротворчість» уперше застосовано під час опису Перших надзвичайних сил ООН у 1956 р., які спрямовувалися на Синайський півострів. Перші миротворчі операції були пов'язані з діяльністю Генерального секретаря ООН Дага Хаммаршельда, який обіймав цю посаду два терміни – із 10 квітня 1953 р. до 18 вересня 1961 р. [4].

Сьогодні миротворчість пов'язана з проведенням операції з підтримання миру, які наприкінці ХХ ст. набули певної активізації і є однією з форм співробітництва країн світу й міжнародних організацій у питаннях миру та безпеки. Зазвичай, ці операції спрямовані на підтримку перемир'я з метою врегулювання конфліктів політичними засобами.

Зважаючи на те, що проведення миротворчих місій відбувається в тісному співробітництві країн світу, саму миротворчість можна вважати одним з інструментів творення нової системи міжнародних відносин, як і нової архітектури безпеки [11].

Закінчення «холодної війни» стало сигналом до радикальної зміни характеру операції ООН із підтримання миру. Звільнившись від протистояння між двома великими державами, Рада Безпеки почала запроваджувати масштабніші місії ООН із підтримання миру, найчастіше призначені для надання допомоги у виконанні всезагальних мирних угод між основними учасниками внутрішньодержавних конфліктів. Крім того, операції з підтримання миру стали включати в себе все більше невоєнних елементів [6].

Метою операцій із підтримання миру є припинення воєнних конфліктів; запобігання їхній ескалації; створення умов, які сприяють політичному розв'язанню суперечностей і запобігання можливості рецидиву конфлікту; забезпечення правопорядку в зоні конфлікту; проведення гуманітарних акцій; відновлення порушених конфліктом соціальних і політичних систем тощо.

Міжнародні миротворчі операції (місії) здійснюються на основі положень Статуту ООН за суворого дотримання норм міжнародного права. Необхідність їх проведення стала очевидною вже незабаром після створення ООН. Згідно з VI та VII розділами Статуту ООН, Рада Безпеки несе основну відповідальність за збереження міжнародного миру й

безпеки. Існування такого органу, як РБ ООН, надає можливість блокувати намагання окремих держав нарощувати військові потужності, розвивати свої агресивні наміри шляхом безкарного захоплення території сусідніх держав і ведення широкомасштабних війн на планеті [12].

Організація Об'єднаних Націй надає широкі повноваження Раді Безпеки, а саме: проводити розслідування суперечок між сторонами конфлікту з метою визначення наявності впливу на міжнародний мир і безпеку; звертатися до учасників спору з проханням урегулювання конфлікту через проведення мирних переговорів; накладати різні санкції; і, зрештою, давати дозвіл на застосування військової сили.

Операції ООН із підтримання миру, проведення яких протягом близько 60 років дали змогу здобути досвід роботи на місцях, є незмінним інструментом для розв'язання цих складних проблем. Унікальність операцій з підтримання миру полягає в їх загальноновизнаній легітимності.

Багато розвинених країн із підготовленим персоналом і необхідними ресурсами не хочуть брати безпосередню участь в операціях ООН з підтримання миру, оскільки не вбачають у них своїх стратегічних інтересів. Ці провідні держави світу намагатимуться лише фінансово підтримувати такі складні операції, які не входять у зону їхніх національних інтересів, а основне навантаження буде покладено на інші держави.

Зі здобуттям Україною незалежності постала необхідність формування та проведення власної зовнішньої політики, спрямованої на забезпечення безпеки країни, активне співробітництво з більшістю інших держав, а також із провідними міжнародними й регіональними організаціями. Із цього моменту розпочався процес законодавчого оформлення місця нашої держави на міжнародній арені й виокремлення пріоритетних напрямів, серед яких значне місце відведено миротворчій діяльності [2].

Із 1992 р. Україна є учасником миротворчих операцій під егідою ООН, що стало суттєвим компонентом її зовнішньої політики, підкреслило її спрямування на запобігання війнам та збройним конфліктам, а також на збереження миру, зокрема через участь у відповідних місцях. Миротворча діяльність України розпочалась із затвердження Верховною Радою України Постанови від 3 липня 1992 р. «Про участь батальйонів Збройних сил України в Миротворчих силах Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії» [13].

Участь України в миротворчій діяльності разом із такою організацією, як ООН, підвищує авторитет держави на міжнародній арені, дає змогу взяти участь у створенні колективної безпеки у світі, зробити свій внесок у

підтримання міжнародного миру й стабільності. Миротворча діяльність є пріоритетною для зовнішньої політики України та відтак веде до зміцнення зовнішніх гарантій національної безпеки.

Захист національних інтересів України у військовій сфері покладено на її головну складову частину – Збройні сили України, що мають гарантувати запобігання виникненню воєнних конфліктів та їх врегулювання. За міждержавними домовленостями Україна як член Організації Об'єднаних Націй використовує свою армію для надання допомоги іншим країнам.

За час участі Збройних сил України в міжнародних операціях із підтримання миру й безпеки, починаючи з 1992 р., понад 45 тисяч військовослужбовців Збройних сил України було задіяно в більше ніж 27 міжнародних операціях із підтримання миру та безпеки в різних куточках світу. Українські миротворці виконували бойові завдання в країнах колишньої Югославії (Боснія й Герцеговина, Македонія, Сербія та Чорногорія, Хорватія), на Африканському континенті (Ангола, Сьєрра-Леоне, Судан, Ліберія й Кот-д'Івуар), у країнах Близького та Середнього Сходу (Ліван, Таджикистан, Кувейт, Ірак) й інших регіонах світу [9].

У різних «гарячих» куточках світу військовослужбовці Збройних сил України проводили заходи з роз'єднання конфліктуючих сторін, відновлювали інфраструктуру, проводили розмінування місцевості, здійснювали перевезення військ, персоналу місій і цивільних осіб, проводили заходи медичної евакуації, забезпечували безпеку під час проведення виборів у країнах перебування. Під час участі в цих операціях 55 військовослужбовців Збройних сил України, на жаль, загинули [1].

Міжнародні організації та країни-партнери високо оцінюють діяльність українських миротворців. Україну бажають бачити як у вже наявних, так і в новостворених операціях та місіях. Долучення ЗС України до міжнародних операцій відіграє важливу роль і розглядається як спосіб зміцнення національної безпеки нашої держави через створення стабільного зовнішньополітичного середовища, а також є вагомим внеском України в зміцнення системи глобальної безпеки у світі.

Станом на 1 січня 2021 р. Організація Об'єднаних Націй проводить 14 миротворчих операцій у різних країнах світу. Збройні сили України беруть участь у шести операціях ООН із підтримання миру й безпеки (табл. 1). Вони займаються розведенням учасників конфліктів, відновленням зруйнованих доріг та інфраструктури, розмінуванням місцевості, перевезенням військ, персоналу місій і цивільних осіб, здійсненням заходів медичної евакуації, а також забезпечують проведення виборів у країнах перебування.

Також українські військові в складі миротворчих операцій виконують низку завдань, серед яких – гелікоптерне забезпечення, патрулювання зони відповідальності, збір та аналіз інформації, моніторинг процесу роззброєння, демобілізації й реінтеграції всіх озброєних угруповань,

Таблиця 1

Чинні миротворчі операції ООН, у яких бере участь Україна*

Назва операції	Термін проведення операції	Кількість миротворців від України
Місія ООН у справах тимчасової адміністрації в Косово (UNMIK)	Із 1999 р. – дотепер	3
Місія ООН зі стабілізації в Демократичній Республіці Конго (MONUSCO)	Із 2010 р. – по сьогодні	267
Збройні Сили ООН із підтримки миру на Кіпрі (UNFICYP)	Із 1964 р. – по сьогодні	8
Тимчасові Сили ООН щодо забезпечення безпеки в Аб'єї (UNISFA)	Із 2011 р. – дотепер	6
Місія ООН у Республіці Південний Судан (UNMISS)	Із 2011 р. – по сьогодні	30
Багатопрофільна комплексна місія ООН зі стабілізації в Малі (MINUSMA)	Із 2013 р. – по сьогодні	9

*Складено за: [3; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20].

розвідка, розмінування та знешкодження вибухонебезпечних предметів, сприяння в наданні гуманітарної допомоги, супроводження гуманітарних вантажів, ведення інженерної розвідки шляхів руху, об'єктів і місцевості, моніторинг процесу роззброєння, демобілізації, реінтеграції, морське патрулювання [8].

Кількість представників ЗС України в місіях у різні періоди є змінною й залежить від безпекової ситуації в районах виконання завдань та вимог міжнародних операцій із підтримання миру й безпеки. Загальна чисельність персоналу, який бере участь у чинних операціях ООН від України, становить 323 особи.

Активна участь України в миротворчих місіях ООН має велику кількість переваг. По-перше, це чинить позитивний вплив на підвищення авторитету й покращення іміджу України на світовій арені як надійного, передбачуваного партнера та співробітника у сфері міжнародної безпеки й забезпечення стабільності у світі, який завжди готовий надати необхідну допомогу країнам і націям, що її потребують. А це, зі свого боку, сприятиме подальшій співпраці з євроатлантичними й регіональними безпековими структурами [1].

По-друге, миротворча діяльність для України – невід'ємна складова частина євроінтеграційного курсу, оскільки вона доповнює процес внутрішньодержавних перетворень стосовно комплексної й усеохопної інтеграції України в європейську та євроатлантичну спільноту.

По-третє, престиж нашої держави у світі зростає, оскільки Україні вдалося довести світові, що ми є миротворчою державою.

По-четверте, своєю участю в місіях українські миротворці приносять велику кількість коштів до нашого державного бюджету. Це можна віднести до однієї з переваг у співпраці з ООН щодо миротворчої діяльності.

По-п'яте, завдяки миротворчим операціям Україна забезпечена висококласними льотчиками, які спроможні справлятися з найскладнішими завданнями, які їм поставлено.

Миротворча діяльність України має й проблемні питання, одним із яких є низький рівень залучення цивільного компонента. Ще наприкінці ХХ ст. миротворча діяльність міжнародних організацій перестала бути суто військовою справою, головна мета якої – розмежування ворогуючих сторін та спостереження за виконанням умов припинення вогню. Зміна пріоритетів і завдань багатьох миротворчих операцій потребує більшого залучення поліцейського й цивільного персоналу, окрім військового. Україна все ще здебільшого представлена саме військовими, що потребує

аналізу сучасних потреб миротворчих операцій під егідою ООН і розробки можливого збільшення участі поліцейського та цивільного персоналу.

В Україні фактично відсутня система підготовки цивільних фахівців для миротворчих операцій, а також створення можливого національного реєстру фахівців та послуг. Водночас розширення участі цивільного персоналу може збільшити присутність української сторони в міжнародному миротворчому процесі та надати додаткові можливості для налагодження майбутніх взаємовигідних контактів у країнах перебування нашого миротворчого персоналу [10].

Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та ООН щодо внеску до Системи резервних угод ООН, підписаний 6 серпня 1997 р., є досі чинним. Утім, положення цього документа не поширюються на цивільний персонал.

Існує необхідність у кваліфікованому поліцейському персоналі, а також експертах у сфері правосуддя й пенітенціарного сектору, потреба більшої кількості жінок-правоохоронців. Україна має можливості надання відповідного персоналу, але через неузгодженість підходів різних міністерств до миротворчої діяльності України, інституційну інертність, неготовність реагувати на сучасні потреби миротворчих операцій приділяє належної уваги іншим перспективним напрямам, окрім військової участі.

3. ВИСНОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, для України її миротворча діяльність має ключове значення, оскільки вона розглядається як засіб зміцнення її національної безпеки через створення стабільного зовнішньополітичного середовища. Участь України в міжнародних миротворчих операціях ООН має безліч переваг, серед яких – зміцнення авторитету нашої держави та іміджу у світі, створення сприятливих умов для налагодження й активізації двосторонньої співпраці з різними державами, набуття військовослужбовцями цінного професійного досвіду, а також визначення сучасних вимог і коригування пріоритетів розвитку Збройних сил і модернізації озброєнь та військової техніки, зокрема з використанням можливостей військово-технічного співробітництва зі збройними силами інших держав.

У перспективі Україна продовжуватиме робити свій внесок у справу підтримки миру й стабільності через участь у міжнародних миротворчих місіях ООН, розв'яже проблему неузгодженості цивільного та поліцейського компонента миротворчої діяльності, щоб мати можливість реагувати на сучасні потреби миротворчих операцій не лише за допомогою військової сили.

Дослідження цивільного компонента миротворчої діяльності України в місіях під егідою ООН, на нашу думку, є перспективним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *За роки незалежності українські воїни провели 27 миротворчих операцій.* URL: <https://armyinform.com.ua/2019/07/za-roky-nezalezhnosti-ukrayinski-voyin/>
2. *Історія миротворчої діяльності Збройних Сил України.* URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/mirotvorchist/istoriya-mirotvorchoi-diyalnosti-zbroynii-sil-ukraini.html>
3. *Миротворчі місії ООН: в яких країнах світу проводилися та де тривають зараз.* URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/12/02/infografika/polityka/myrotvorchi-misiyi-oon-yakux-krayinax-svitu-provodylysyta-ta-tryvayut-zaraz>
4. *Миротворчість в сучасних міжнародних відносинах.* URL: https://istfak-mgu.at.ua/publ/procesi_regionalizaciji_ta_globalizaciji_jak_dominanta_svitovogo_rozvitku/mirotvorchist_v_suchasnikh_mizhnarodnikh_vidnosinakh/1-1-0-14
5. Миротворчість. *Українська дипломатична енциклопедія.* Київ, 2004, т. 2, с. 46.
6. Морозов, Г. И. (1999). *ООН на рубеже XXI века.* Москва: [б. и.], 95 с.
7. Никитин, А. И. (2000). *Миротворческие операции: концепции и практика.* Москва, 187 с.
8. *Поточний стан миротворчої діяльності України.* URL: <http://prismua.org/>.
9. Прилипа, О. (2003). Україна в контексті миротворчих операцій ООН. *Дипломатична академія. України. Науковий вісник*, вип. 8, с. 181–192.
10. *Проблемні питання миротворчої діяльності України.* URL: <http://prismua.org/>.
11. Семенов, В. С. (1976). *Вооруженные силы ООН. Практика применения.* Москва, 174 с.
12. *Статут Організації Об'єднаних Націй.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.
13. *Що відомо про українських миротворців?* URL: <https://www.armyfm.com.ua/shho-vidomo-pro-ukrainskih-mirotvorciv/>.
14. *MINUSMA.* URL: <https://minusma.unmissions.org/en/mandate-0>.
15. *MONUSCO.* URL: <https://monusco.unmissions.org/en/mandate>.
16. *UNFICYP.* URL: <https://unficyp.unmissions.org/mandate>.
17. *UNISFA.* URL: <https://unisfa.unmissions.org/mandate>.
18. *UNMIK.* URL: <https://unmik.unmissions.org/mandate>.
19. *UNMISS.* URL: <https://unmiss.unmissions.org/mandate>.
20. *United Nations Peacekeeping.* URL: <https://peacekeeping.un.org/en>

PARTICIPATION OF UKRAINE IN UNITED NATIONS PEACEKEEPING MISSIONS

The role of international organizations in resolving conflicts and disputes in the international arena is determined. The definition of peacekeeping and the United Nations peacekeeping operations, which is a form of cooperation between the world and international organizations in peace and security are defined. It is noted that the term peacekeeping was firstly used to describe the First United Nations Emergency Force in 1956, which was headed for the Sinai Peninsula.

Ukraine's participation in international UN missions and its significant contribution to peacekeeping activities are analyzed. Attention is drawn on the fact that Ukraine has become a participant in peacekeeping missions since independence and this has become an important aspect of its foreign policy. It lists the peacekeeping operations in which it has participated since 1992 and analyzes which missions Ukraine is currently involved in. The number of personnel involved from Ukraine who are on a mission is indicated. Attention is drawn on the fact that the total number of personnel participating in the current UN operations on behalf of Ukraine is 323 people. The functions and tasks performed by the Armed Forces of Ukraine during international missions are considered.

The advantages of Ukraine's participation in UN-sponsored peacekeeping activities, including increased prestige on the world stage, replenishment of the state budget, ability to train highly qualified pilots, and peacekeeping activities for Ukraine are an integral part of the European integration course. Problematic issues in Ukraine's peacekeeping activities that need certain reforms have been identified.

Key words: UN peacekeeping operations, peacekeeping, UN peacekeeping missions, peacekeeping activities of Ukraine, Armed Forces of Ukraine.

REFERENCES

1. *Za roky nezalezhnosti ukrainski voyny provely 27 myrotvorchykh operatsii.* URL: <https://armyinform.com.ua/2019/07/za-roky-nezalezhnosti-ukrayinski-voyin/> (in Ukrainian).
2. *Istoriia myrotvorchoi diialnosti Zbroinykh Syl Ukrainy.* URL: <https://www.mil.gov.ua/diialnist/mirotvorchist/istoriya-mirotvorchoi-diyalnosti-zbrojnii-sil-ukraini.html> (in Ukrainian).
3. *Myrotvorchi misii OON: v yakykh krainakh svitu provodylysia ta de tryvaiut zaraz.* URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/12/02 /infografika/ polityka/ myrotvorchi-misiyi-oon-yakyyx-krayinax-svitu-provodylysyia-ta-tryvayut-zaraz> (in Ukrainian).

4. *Myrotvorchist v suchasnykh mizhnarodnykh vidnosynakh*. URL: https://istfak-mgu.at.ua/publ/procesi_regionalizaciji_ta_globalizaciji_jak_dominanta_svitovogo_rozvitku/mirotvorchist_v_suchasnykh_mizhnarodnykh_vidnosynakh/1-1-0-14 (in Ukrainian).

5. Myrotvorchist. *Ukrainska dyplomatychna entsyklopediia*. Kyiv, 2004, t. 2, p. 46 (in Ukrainian).

6. Morozov, H. Y. (1999). *OON na rubezhe XXI veka (kryzys myrotvorchestva OON)*. Moskva, 95 p. (in Russian).

7. Nykytyn, A. Y. (2000). *Myrotvorcheskye operatsyy: kontseptsyy y praktyka*. Moskva, 187 p. (in Russian).

8. *Potochnyi stan myrotvorchoi diialnosti Ukrainy*. URL: <http://prismua.org/> (in Ukrainian).

9. Prylypa, O. (2003). Ukraina v konteksti myrotvorchykh operatsii OON. *Dyplomatychna akaemiia Ukrainy. Naukovyi visnyk*, vyp. 8, p. 181–192 (in Ukrainian).

10. *Problemni pytannia myrotvorchoi diialnosti Ukrainy*. URL: <http://prismua.org/> (in Ukrainian).

11. Semenov, V. S. (1976). *Vooruzhennyye sily OON. Praktyka prymeneniyia*. Moskva, 174 p. (in Russian).

12. *Statut Orhanizatsii Obiednanykh Natsii*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text (in Ukrainian).

13. *Shcho vidomo pro ukrainskykh myrotvortsiv?* URL: <https://www.armyfm.com.ua/shho-vidomo-pro-ukrainskih-mirotvorciv/> (in Ukrainian).

14. *MINUSMA*. URL: <https://minusma.unmissions.org/en/mandate-0> (in English).

15. *MONUSCO*. URL: <https://monusco.unmissions.org/en/mandate> (in English).

16. *UNFICYP*. URL: <https://unficy.org/mandate> (in English).

17. *UNISFA*. URL: <https://unisfa.unmissions.org/mandate> (in English).

18. *UNMIK*. URL: <https://unmik.unmissions.org/mandate> (in English).

19. *UNMISS*. URL: <https://unmiss.unmissions.org/mandate> (in English).

20. *United Nations Peacekeeping*. URL: <https://peacekeeping.un.org/en> (in English).

Матеріал надійшов до редакції 17.08.2021 р.